

Во подножјето на Шар планина, во непосредна близина на градот Тетово, сместено е Арабати Баба – Серсем Али Баба теке, кое му припаѓа на дервишкиот ред -бектеши.

Текеото претставува единствен урбан комплекс на повеќе објекти со складни пропорции и богата орнаментика. Тоа е најголемо и најдобро, комплексно запазено дервишко теке во Македонија и на Балканот.

Некои делови од комплексот се изградени во XV век, поточно Турбето на Серсем Али Баба, а околу него постепено се доградувало, а кон крајот на XVIII век прераснува во комплекс, со голема и сесрдна помош на Реџеп-паша и неговиот син Абдурахман –паша, кои управувале со тетовскиот крај во тој период.

Сите објекти во комплексот, се оградени со масивни ѕидови од камен. Од сите страни на бедемот се наоѓа по еден влез кој има свое име и функција. *Теке каписи, Харман каписи, Бавче каписи, Кучук капи.*

Павилјонскиот систем на решение на комплексот ја истакнува репрезентативноста на објектите за религиозни обреди, месџидот, турбето, шадрванот, како и зградите за прием на гости, трпезаријата, зградата на дервишите, и економските објекти. Единствен вертикален акцент во комплексот претставува Кулата, наречена и Сина кула или кулата на Фатима.

Шадрван - централна градба во комплексот, која се издвојува со својата убавина, елеганција и богата декорација. Составена е од два дела, првиот простор за одмор со фонтана, а вториот подигнат дел за молитви во летниот период. Успешната комбинацијата на барелјефи во позлатено дрво, сликана декорација, натписи, резбаната декорација го прави овој објект исклучителен и уникатен по својата обработка.

Ибадет хане месџит – централен објект во кој се одвивале сите верско-религиозни обреди.

Мејдан – мал отворен чардак, кој служел за официјален прием на гости, кај Бабата. Пријатниот амбиент е надополнет со сликаната декорација на ѕидот, со геометриски, полигонални орнаменти.

Сина кула - двокатна елегантна градба. Горниот кат е од дрвена конструкција со прозорци. Долните партии се од обработен камен. Внатрешноста е богато украсена со резбани елементи и фреско декорација. *Мусафир хане - гостинска куќа* - двокатен објект со голем исфрлен чардак на вториот кат. Во гостинските соби се хармонично обработени таваници украсени со резба која изобилува со различни флорални форми.

Големата чешма на Реџеп паша - едноставен и складен објект во форма на квадрат со слепа арка која го носи сводот. Во центарот се наоѓа чешмата.

Овој споменик на културата сублимира во себе многу културни, историски и градителски вредности на знаени и незнаени мајстори кои оставиле свој печат во оформувањето на комплексот во минатите времиња.

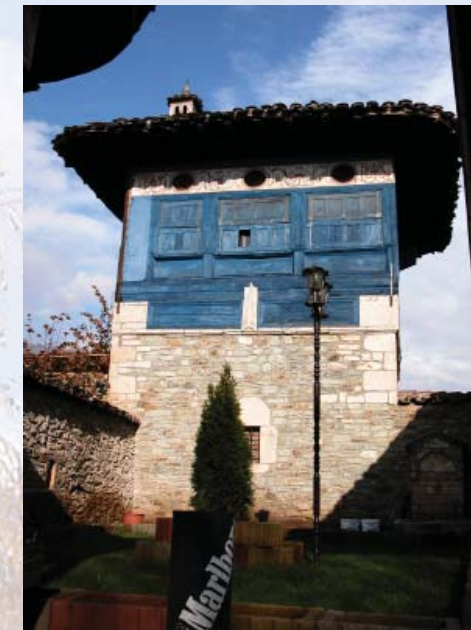

АРАБАТИ БАБА ТЕКЕ

TEQEJA HARABATI BABA

HARABATI BABA TEKKESI

THE HARABATI BABA TEKKE

Rrëzë malit Sharr, në afërsi të qytetit të Tetovës është e vendosur teqeja Harabati Baba – Sersem Ali Baba, e cila i takon rendit të dervishëve bektashinj.

Teqeja paraqet kompleks unik urban të më shumë objekteve me përmasa harmonike dhe ornamentikë të pasur. Është kjo teqeja më e madhe dhe si kompleks më e ruajtura në Maqedoni dhe në Ballkan.

Disa pjesë të kompleksit janë ndërtuar në shekullin XV, gjegjësisht Tyrbja e Sersem Ali Babait, ndërsa përreth gradualisht janë bërë ndërtime, kështu që nga fundi i shekullit XVIII, me ndihmën e madhe dhe të përzemërt të Rexhep pashait dhe të birit, Abdurrahman pashait, të cilët asokohe udhëhiqnin me rrethin e Tetovës, shndërrohet në kompleks.

Të gjitha objektet brenda kompleksit janë të rrethuara me mure masive nga guri. Nga të gjitha anët e mureve gjendet nga një hyrje me emër dhe funksion të vetin: *Teke kapisi* (Dera e teqesë), *Harman kapisi* (Dera e shirjes), *Bahçe kapisi* (Dera e kopshtit), *Kyçyk kapi* (Dera e vogël).

Sistemi pavijonal i zgjidhjes së kompleksit e shquan rolin përfaqësues të objekteve për rite fetare, mesxhidin, tyrben, shatërvanin, si dhe ndërtesat për pritjen e mysafirëve, kuzhinën, ndërtesën për dervishët dhe objektet ekonomike. Thëks të veçantë vertikal brenda kompleksit paraqet Kulla, e quajtur Kulla Blu ose Kulla e Fatimesë.

Shatërvani – ndërtim qendror brenda kompleksit, që shquhet me bukurinë, elegancën dhe dekorimin e pasur të tij. Përbëhet nga dy pjesë, e para është hapësira për pushim me shatërvanin, ndërsa e dyta është pjesa e ngritur për lutje gjatë periudhës verore. Kombinimi i suksesshëm i **bareliaefeve** në dru të pruar, dekorim të pikturuar, mbishkrime, dekorim si drugdhendje këtë objekt e bëjnë të jashtëzakonshëm dhe unik sipas punimit të tij.

Ibadet-hane mesxhidi – objekt qendror në të cilin janë zhvilluar të gjitha ritet fetare-religjioze.

Mejdani – çardak i vogël i hapur, i cili ka shërbyer për pritje zyrtare të mysafirëve tek Babai. Ambienti i këndshëm plotësohet me dekorimin e pikturuar në mur, me ornamente shumëkëndëshe gjeometrike.

Kulla Blu – ndërtesë elegante dykatëshe. Kati i sipërm është konstruksion druri me dritare. Pjesët e poshtme janë nga guri i përpunuar. Brendësia është e pasur me dekorime me elemente drugdhendjeje dhe dekorim afresk.

Mysafir-hane – *shtëpia për mysafirë* – objekt dykatësh me çardak të madh të nxjerrë në katin e dytë. Tavanet në dhomat për mysafirët janë të punuara në mënyrë harmonike, të zbukuruara me drugdhendje, me bollëk formash të ndryshme bimore.

Çezma e madhe e Rexhep pashait – objekt unik dhe harmonik në formë katrori, me hark të verbër që e mban kuben. Çezma gjendet në qendër.

Ky monument kulture në vete sublimon shumë vlera kulturore, historike dhe ndërtimore të mjeshtërive të njohur e të panjohur, të cilët në të kaluarën kanë lënë vulën e tyre në formësimin e kompleksit.

At the foot of the Sharr Mountain, near the city of Tetovo, is situated the Harabati Baba – Sersem Ali Baba Tekke, belonging to the Bektashi dervish order.

The tekke (lodge) is a unique urban complex of several objects with harmonic proportions and rich ornaments. It is the largest and the best complexly preserved dervish lodge in Macedonia and in the Balkans.

Some parts of the complex were built in the 15th century, like the Turbeh of Sersem Ali Dede, and around it in time others were gradually added, so by the end of 18th century, with great and wholehearted assistance by Rajab Pasha and his son, Abdurrahman Pasha, who at that time administrated the region of Tetovo, it grew into a complex.

All objects in the complex are enclosed with massive stone walls. On each side of the rampart there is an entry with own name and function: *Tekke kapisi* (the Tekke Door), *Harman kapisi* (the Threshing Door), *Bahche kapisi* (the Yard Door), *Kuchuk kapi* (the Small Door).

The pavilion system of solution of the complex emphasizes the representative form of the objects for religious rituals, the masjid, turbeh, fountain, as well as quarters for reception of guests, the dining-room, the building for the dervishes and economic objects. A unique vertical accent in the complex is the Tower, the so called Blue or Fatimah's Tower.

The fountain – is a central object in the complex, distinguished by its beauty, elegance and rich decoration. It is comprised of two parts, the first being the space for rest with a fountain, and the second the elevated platform for prayer during the summer time.

The successful combination of **barreliefs** in gold plated wood, painted decoration, inscriptions, woodcarving decoration, makes this object exceptional and unique in its work.

The ibadat hane masjid – a central object in which all religious rituals were performed.

The maydan – a small open veranda, which served for official reception of guests by the Baba. The pleasant atmosphere is fulfilled with painted decoration of the wall, with geometrical, polygonal ornaments.

The Blue Tower – a two-floors elegant building. The upper floor is of wooden construction with windows. The first floor is of processed stone. The interior is richly adorned with woodcarving elements and mural decoration.

The musafir hane – *guest house* – two-floors object with large everted terrace on the second floor. In the guestrooms ceilings are harmonically processed, decorated with abundant woodcarving of various floral forms.

The great spring of Rajab Pasha – a simple and harmonic object of a quadrate shape with blind arch that holds the ceiling. The spring is at its center.

This cultural monument sublimates in itself many cultural, historical and architectural values of known and unknown masters, who left their seal in shaping the complex in past times.

Kalkandelen şehrinde, Şar Dağı'nın eteklerinde, Sersam Ali Baba veya Harabati Baba Tekkesi isimleriyle bilinen, Bektaşi dergahı bulunmaktadır.

Tekke geniş alanda kurulmuş, mükkemel uyum içerisinde inşa edilmiş, ve içinde barındırdığı tarihi yapıların zengin mimari özellikleri ve ilginç iş ve dış süslemeleriyle ilgi çekici bir külliye oluşturmaktadır. Harabati Baba Tekkesi, sahip olduğu özellikleriyle sadece Makedonya'da değil, Balkanlarda bile en büyük ve en güzel donanımlı Bektaşi dergahı olarak bilinmektedir.

Tekke'nin bir bölümü 15. yüzyılda inşa edilmiş, Sersem Ali Baba'nın Türbesi etrafındaki alanlara, zamanla diğer yapılar da ilave edilmiştir. 18. yüzyılın sonlarına doğru Recep Paşa ve oğlu Abdurrahman Paşa'nın yönetmeliğinde ve sundukları maddi katkıları, Harabati Baba Tekkesi geniş alanı ve bünyesinde barındırdığı tüm yapılarla bir külliye haline dönüştürülmüştür.

Külliye teşkil eden Tekke taştan yapılmış bahçe duvarlarla sarılmıştır. Tekkeye, tekke kapısı, harman kapısı, bahçe kapısı ve küçük kapı olarak isimlendirilen ve herbirinin kendine has işlevi olan, dört cepheden girişler sağlanmıştır.

Yerleşim mekanı tipi mimarisi, külliyyeye görkemli bir görünüm sağlar. Tekke bahçesinde, dini ibadetlerin gerçekleşmesine ait, mescid, meydan evi, türbe, şadırvan, misafir odaları, yemek odası, dervişler konağı ve diğer yapılar mevcuttur. Mavi kule veya Fatma kulesi olarak bilinen yapı külliyyenin en yüksek yapısını teşkil eder.

Şadırvan, külliyyenin merkezinde inşa edilmiştir. Zengin süslemeleriyle, görkemliliğiyle külliyyeye ayrı bir özellik ve değer katmaktadır. Şadırvan iki bölümden oluşur. Birinci bölüm şadırvan etrafında inşaa edilen dinlenme sedirelerinin bulunduğu mekan, ikinci bölüm ise, yaz ayları esnasında dini ibadetlerin yerine getirilmesine ait tabandan daha yüksekçe bir izada inşa edilen bölümden oluşur. Altın kaplama ahşap süslemeler müthiş ve oldukça ilginç rölyef kopmozisyonu oluşturur, kalem işleri, ahşap dekorasyon, kitabesi, külliyyeye özel değer ve benzersiz yapı özelliği kazandırır.

Ibadethane (mescid), külliyyede merkezi bir yapı özelliğini taşımakta ve orada dervişler beş vakit namazlarını eda etmişlerdir.

Meydan, küçük ve açık bir çardak. Tekke babasına misafir gelen konukların resmi kabulü için istifade edilen bir mekan. Geometrik çokgenli bezemelerle süslenmiş duvarları, göze hoş bir görünüm sağlar.

Mavi Kule (Fatma Evi), iki katlı ve zarif bir yapıdır. Kulenin üst katı ahşap ve pencereleridir. Kulenen alt katı ise taştan yapıdır. Kulenin iç mekanları, zengin kalem işi ile süslenmiştir.

Mishafirhane, ikinci katta oldukça büyük çardağı olan, iki katlı bir yapıdır. Misafirhanenin tavanı oldukça zengin motifli ahşap süslemelerle bezenmiştir.

Recep Paşa'ya adanmış büyük çeşme, Kare şeklinde olup, külliyyenin bünyesine uyum sağlayacak görünümde inşa edilmiştir.

Tarihi ve kültür değeri olan bu esere, yapıların inşasında, isimleri bilinen veya bilinmeyen ustaların oldukça zengin estetik ve sanat anlayışı tekkenin mimarisine yansıtılmış ve külliyyenin kültürel ve tarihi değerine değer katan özellikler olmuştur.

